

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Főváros és nemzetgyűlés*

Forrás:

Pesti Hírlap

Bn

1924. 7. 4.

(H)

Osztályozás

Tárgy

352

Hely

Idő

"1924"

Személy

Hely:

352.02.1924

Főváros és nemzetgyűlés.

Szünetre ment a nemzetgyűlés. Meghiúsult minden remény, hogy Budapest új törvényhatósága még ebben az évben megválasztható legyen, s legfeljebb 1925 tavaszán alakulhat meg az új közgyűlés. Hogy ez mily csapás a főváros polgárságára, azt legjobban azok érzik, akiknek dolguk akad Budapest mai közigazgatásával, mely most minden ellenőrzés nélkül, teljes pártegyoldalúsággal vezeti Budapestet. Ezt az elemi csapat lehetett volna elkerülni a törvényjavaslat gyors elintézésével, ha volt volna, tényező, amely komolyan törekedett volna erre. De ehelyett mit tapasztaltunk? A javaslat ellen küzdött az ellenzék mindkét árnyalata, az egymást szinte kiegészítő s egymáshoz minden tekintetben méltó fajvédő csoport s szocialista tábor. A szocialisták tudni sem akarnak arról a mérsékelt javaslatról, amely alapján nem remélhetnek szocialista többséget a városházán, a fajvédő-csoport pedig kaján sietséggel segített vörös fegyvertársainak, hisz a javaslat elgáncsolása árán megkapja a törvényhatósági választások elmaradását, s így városházi híveinek uralma legalább egy évig meghosszabbodik. Az ellenzéki egyértelműséget ezuttal minden pártközi értekezlet nélkül a Ház többségi akaratává tette az egységspárt zömének magatartása, mely a fővárosi politikának megbolygatását, mint általában a főváros kérdéseivel való foglalkozást szükséges rossznak tekintti.

Az ellenzék baloldali elemeinek nem kellett a javaslat, mert az kedvez az egységes polgári frontnak, amely nem eszménye a szociáldemokrata pártnak és annak a polgári-ellenzéki csoportnak, amely a maga politikai érvényesülését a szocialista tömegektől várja és reméli. Ez a csoport, melytől a fővárosi politika kérdésében teljesen különvált Ugron Gábor és Rassay Károly, már nem is kétértelmű, hanem elutasítást jelentő hallgatással fogadja a polgári egység gondolatát, és politikai elvakultságában közelebb áll a proletárdiktatura elődjéhez és utódjához, a szociáldemokrata párthoz, mint a polgárság mérsékelt önkormányzati irányt követő elemeihez. El városhoz politikai jogai csak a kurzus 1920-iki harcos ellenzékének vannak: ezt hirdetik az egységes polgári tábor egyes *polgári* ellenzői. Aki nem állt szemben az 1919-iki kormányiránnyal mindjárt az ellenforradalom első hónapjaiban, vagy aki két év előtt, tavaly, vagy most kezdte a harcot a keresztény községi párt káros városházi uralma ellen, az nem lehet részese a törvényhatósági győzelemnek, a kurzus bukásának. Mert el kell felejteni — politikai érdek ez! — 1918-at és 1919-et, a forradalmakat és a csöcselék uralmát, de nem szabad megfélemlkezni 1920-ról, mikor a keresztény községi párt, ép a szociáldemokraták passzív rezisztenciája, a titkos választásoktól történt elmaradása miatt uralomra jutott a városházán.

A keresztény községi párt kétségkívül hibát-hibára halmozott. Kizárta értékes ellenzékét a bizottságokból, több száz embert kiűldözött hivatalából és a gyűlölet hirdetésével, folytonos szításával pokollá tette ezt a szerencsétlen várost. Tönkretette a polgárságot és bukásakor csak romokra tekinthet vissza. Ezek súlyos politikai hibák, melyekért a hatalom elvesztése és a bizottsági tagsággal együtt

járó anyagi felelősség az elmaradhatatlan bűnhődés. De 1918-ban és 1919-ben rémuralom volt, amelyben politikai terrorcsapatok száguldtak éjszakánként Budapesten és polgárnak lenni: bünt jelentett. A keresztény községi párt szélmalomharcairól rövidesen már senki se fog beszélni, a romokat eltakarítjuk, a hibákat helyrehozzuk, az ártatlanoknak visszaadjuk állásaikat, de sohasem felejthetjük el azokat a borzalmas hónapokat, amikor az elvtársak gaz uralma alatt szenvedtünk. Az a párt, amely az osztályharc alapján áll, még

egyszer nem fogja vörösre festeni sem a városházát, sem a parlamentet, és azok a „polgárok“, akik e pártot még egyszer uralomra akarják segíteni, s az egységes polgári frontnak a szociáldemokrácia kedvéért immár nyílt ellenségei, ezek a gyászpolgárok el fogják veszíteni az igazi polgárság bizalmát.

Sajnálattal látja az egységes polgári front minden híve, hogy a kormány meghagyja a radikális-szocialista elemek kezében a legerősebb fegyvert: a keresztény községi párt városházi impériumát. Súlyos fegyver ez a baloldali szélsőség oldalán, hisz elég rámutatni a Wolff-párt tényleges uralmára, melyet a közgyűlésnélküliség igazán nem zavar. Mert nincs ugyan törvényhatósága Budapestnek, de az az uralom, amelyet a korábbi közgyűlés megteremtett, változatlanul fennáll és elkeseríti a polgár életét. Mig ez az állapot meg nem szűnik, nem lehet hinni a kormány fővárosi politikájának őszinteségében. Hiába hirdeti a harcot a miniszterelnök a városházi gyűlölködés ellen, mikor a kormánybiztos a városházán tétlenül nézi a gyűlölködést. A belügyminiszter ép ma mondta, hogy a kormánybiztos csak addig marad helyén, amíg nem kell poli-

tizálnia. Csakhogy ma ép olyan kormánybiztosra volna szüksége Budapestnek, aki beleszól a politikába és követi a miniszterelnök városi politikáját, mely immár aktiv-ellenzéki. A választások egy évi késésének következménye csak a kormány teljes színvallása lehet. Nem érhetjük be miniszterelnöki nyilatkozatokkal: *tetteket kérünk*. Új kormánybiztost, aki a főpolgármester hatáskörében könyörtelenül érvényesíti a kormány politikáját, s már ma átveszi az uralmat a keresztény községi párttól. Átveszi minden parlamenti halogatás, politikai gáncsvetés, választások halogatása dacára: erős kézzel, vizsgálatokkal, felfüggesztésekkel, áthelyezésekkel, állandó jellegű helyettesítésekkel. Igaz, hogy ez súlyos sérelme az autonomiának, de nem súlyosabb a törvényhatósági élet teljes szünetelésénél, s ha már diktatura van a városházán, ám legyen az a kormányé, amelyet felelősségre lehet vonni a nemzetgyűlésen, de ne egy bukott községi párté, mely felett maga gróf Bethlen István konditotta meg a lélekharangot. Tehát *tetteket*, mert ezek nélkül nem lehet megteremteni a polgári egység annyira óhajtott frontját.